

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Svetovna vojna.

Italija.

Ministrski predsednik Salandra, ki je vnet za vojno, je podal kralju ostavko. Hotel je s tem napraviti pritisk na odločitev. Kralj je nato poklical k sebi zborničnega predsednika Marcaro in mu je naročil, naj sestavi nov kabinet. Ko je ta odklonil, je poklical finančnega ministra, in tudi ta je odklonil. Potem je pozval k sebi še več drugih mož: Giolittija, Bertolinija, Luzzattija, Sacchija in Bizolatija, pa tudi ti mu niso mogli dati posebnega sveta. Nazadnje je zopet poklical Salandra. V Rimu in po drugih mestih Italije je pa ljudstvo napravljalo velike demonstracije in in delalo ovacije Salandri, objednem pa napadalo nasprotnike.

Zadnje dni so se vršile po italijanskih mestih strahovite reči kakor bi bila revolucija v deželi. Ko je prišel v Rim Gabriel d' Annunzio, so ga slovesno peljali s kolodvora po mestu. Pred hišo Giolittija, ki je proti vojni, je bilo grozno razsajanje in kričanje. Poklicana je bila konjenica, množica pa je vojake burno pozdravljala. Na potu k avstrijskemu poslanstvu so razgrajali vpili in hoteli prodrati, a do hiše niso mogli priti. Tudi pred vilo kneza Bülowa je zbrana konjenica preprečila demonstracije. Novega ruskega poslanika Giersa je pa ob prihodu v Rim množica navdušeno pozdravljala.

V Milanu je bil 14. maja zvečer velikanski spreved vojnih strank po mestu. Med tistimi, ki so za vojno, in med onimi, ki so za mir, je prišlo do spopada. Nastala je prava bitka. V bližini nemškega konzulata sta se srečali obe stranki. Leteio je kamenje in zaslišali so se strelji iz revolverjev. Ko se je neki demonstrant mrtev zgrudil, so njegovi tovariši naskočili bližnji društveni dom socialistov. Podrli so ograjo pri vходу v hišo, ko so se pa iz hiše oglasili strelji, so pobegnili. Prihitela je policija in napravila mir pred to hišo. Demonstracije so potrgali nemške napise raz prodajalnic in so se sprijeli celo z vojniki. Tri osebe so bile mrtve in 18 ranjenih. Veliki nemiri so bili v Benetkah, v Neapolju, v Palermi, v Florenci, Padovi, Aleksandriji in Bergamu. V Milanu je kot v odgovor na opisano demonstracijo organizirano delavstvo proglasilo splošno stavko.

V nedeljo popoldne je zboroval v Rimu na trgu Piazza del popolo velikanski ljudski shod, katerega se je udeležilo najmanj stotisoč ljudi. Sprva so zborovalci hoteli protestirati proti Giolittiju, ko so pa izvedeli, da kralj ni sprejel Salandrovega odstopa, so na shodu prirejali ovacije Salandrovemu ministrstvu in zahtevali vojno. Demonstrantje so korakali nato po mestu. Pred angleškim poslanstvom, kjer je poslanikova žena z balkona metala šopke na demonstrante in poljube z roko, so bile velike ovacije. Prišel je na balkon tudi poslanik sir Rennel Rodd z vsem poslaniškim osebjem, in se je zahvaljeval. Že dopoldne so bile na večini hiš izobešene zastave. Tudi vozovi poulične železnice so bili okrašeni z zastavami. Miroljubni ljudje si niso upali dvigniti glasu. Skoro vsi listi pišejo za vojno. Demonstracije te nedelje so bile dostojne zaradi tega, ker je prodrlo splošno prepričanje, da je zmagal Salandra s svojimi načeli. Le pred uredništvu nevtralnih listov je uganjala množica podivjanosti, kakor bi bila zbesnela. Demonstracije za vojno so bile tudi po vojašnicah. Istotako so se za vojno izjavili v Rimu tudi vsi profesorski zbori

visokih šol, trgovska zbornica, Dantejeva družba, društvo železničarjev, poštnih uradnikov, advokatov in raznih vrst uradnikov. Gabriel d' Annunzio je silno ljudi hujskal in klical: „Zanetite ogenj!“

Nič boljše ni bilo v mestih zunaj Rima. Na trgu pred milansko stolico je v soboto poslanec Cappa govoril izzivajoč govor. Množica je klicala: „Proč z Giolittijem!“

V nedeljo zvečer je v Rimu množico nena doma začela razganjati konjenica in ljudje so prestrašeni bežali. Bili so grozni prizori. Začele so se delati barikade po ulicah. Tudi ministrski uradniki so slavili Salandra in klicali: „Abbasso Giolitti!“

Salandrovo ministrstvo je 4. maja odpovedalo trozvezno pogodbo, dne 6. maja je pa sklenilo pogodbo s trojnim sporazumom. Po drugih poročilih iz Pariza je pa ministrstvo Salandre vže 27. aprila podpisalo pogodbo s trojnim sporazumom (Angleško, Francosko in Rusijo) in se zavezalo na strani trojnega sporazuma pričeti vojno.

Pesnik d' Annunzio je imel govor v gledališču Constanzi. Rekel je med drugim: „Dne 4. maja, na predvečer slavnosti v Quartu, je italijanska vlada odpovedala trozvezno pogodbo in napravila pogodbo z drugimi državami ter sprejela težke obvezbe, katere imajo posebno veljavo zato, ker so se izmenjali načrti za skupno vojaško postopanje. In sedaj je neki takozvani italijanski državnik in nekaj članov italijanskega parlamenta takih, da se ne sramujejo podajati se v sužnost tujcev in onečestevati domovino. Dne 20. maja naj se tem ljudem prepove vstop v parlament in naj se jih pošlje k tistim, ki jim dajo kruh.“ Zaslišal se je klic: „Giolitti na vislice!“ In temu je sledilo gromovito ploskanje.

Iz Lugane se poroča z dne 18. maja: Včeraj je imelo v Rimu ministrstvo sejo v palači Braschi. Ministri so se k seji pripeljali na vozeh, ker so bili njihovi avtomobili že rekvirirani. Dne 20. maja se bo v zbornici naznanilo, da je nehala trozveza in da je Italija pristopila trojnemu sporazumu. Razdelila se bode tudi zelena knjiga, v kateri bode povedano, kako se je Italija zadržala med zadnjo vojno. Večina častnikov je mnenja, da je vojna neizogibna. „Corriera della sera“ piše, da rešitev kabinetne krize naznanja zmago ljudske volje nad Giolittijevimi parlamentarnimi spletkami. Enoдушna volja naroda je pometla vse ovire, katere je tuj vpliv imel na vlado. — „Secolo“ pa piše: „Čas manifestacije je minul in prišel je čas dela. Splošno se pričakuje, da se bo vojna proglasila že pred 20. majem.“

Iz Rima se pa piše, da bo dne 20. maja seja zbornice zelo kratka. Giolitti je pa že 18. maja odšel v Turin in se s svojo stranko ne bo udeležil seje zbornice.

Nekaj Garibaldincev je šlo v Rimu pred hišo Ricciotti Garibaldija. Hiša je bila okinčana z italijanskimi in angleškimi zastavami. Tam so demonstranti zapeli Garibaldijevo himno in Garibaldi je imel nagovor rekoč: „Ljudstvo rimsko! Zadostuje tvoja volja, da vsi podležejo, ki nas ovirajo, in jih zapodimo v beg. Kar smo storili mi, sili vojskovodje, da storé svojo dolžnost. Ali ste razumeli? Danes piše ljudstvo zadnjo stran zgodovine svojega narodnega osvobojenja. Sedaj, ko smo pognali v beg notranje sovražnike Italije, dopolnite delo zjedinenja Italije. Živela Italija, živela vojna!“ Geslo je: „Vojna ali revolucija!“ — Pred uredništvu listov, ki pišejo za nevtralnost, so bile demonstracije pozno v noč.

V Turinu so dijaki napravili demonstracije za vojno, pa so jih nevtralisti zapodili. Socijalistični delavci so v mestu proglasili splošno stavko v znak, da so proti vojni. — Vseh socijalističnih shodov v Italiji je bilo v soboto in nedeljo 1100. Sklenilo se je dne 19. maja napraviti še shode po vsej Italiji.

V Palermu so bile 17. maja demonstracije pred avstrijskim in nemškim konzulatom. Policija je morala streljati, en dijak je bil ubit, več oseb ranjenih.

Po vsej Italiji se je proglasilo dne 18. maja obsedno stanje. Dogodki v Italiji so na kralja Viktorja Emanuela napravili tako močen vtis, da je obolel na živcih in poklical zdravnika.

Pocestna druhal in loža obhajata v Italiji zmagooslavje. Loža je odgovorna za vse to, kar se sedaj v Italiji godi. Trdi se, da je Avstrija kot odškodnino za nevtralnost ponudila Italiji že toliko dežele, da bi bile s tem izpolnjene vse italijanske narodne želje. Italijani pa pravijo, da se morajo vojskovati za osvobojenje nerešenih bratov zaradi tega, ker bilo nečastno za mater, ako bi bili sinovi osvobojeni mirnim potom.

Posebno divje so bile demonstracije v Palermu. Nosili so po mestu okoli rakev z napisom: „Tu počiva z Giolittijem dostojanstvo Italije.“ Množica se je potem vlekla pred avstrijski konzulat. Padlo je nekaj streliv in na balkonu konzulata stoječe osebe so se umaknile. Pri naskoku na ondotni nemški konzulat je bil en napadnik ustreljen in več je bilo ranjenih.

V Rimu se je podilo v nedeljo proti Kviralu nad sto tisoč oseb. Vmes so bili Garibaldinci v rdečih srajcah. Nosili so karikature avstrijskega in nemškega cesarja. V Neaplju je na čelu demonstrantov marširalo v sprevedu 200 vseučiliških profesorjev z direktorjem. Istotako je bilo tudi v Padovi in Parmi. Vsi profesorji so bili na nogah.

Z Bavarskega se je vrnilo v Italijo in deloma v Švico 16.000 Italijanov.

Francoska je dala na razpolago Italiji železniške vozove za prevoz čet.

Zanimive so ponudbe, katere je napravila Avstrija Italiji za slučaj, da bi ta naša ljuba zaveznica ostala nevtralna. Predloge ponudbe sta podpisala avstrijski poslanik baron Macchio in nemški poslanik Bülow. Avstrija je obljubila dati Italiji: 1. Ves Trient in oni del Tirolske, kjer stanujejo Italijani. 2. Porečje Soče z Gradiško. 3. Obsežno avtonomijo Trsta z vseučiliščem in in prosto luko. 4. Avstro-Ogrska pa popusti svoje interese v južni Albaniji na koris. Italije in takoj prizna okupacijo Valone. 5. Avstro-Ogrska in Nemčija izjavita, da sta pripravljeni prijateljski preizkusiti italijanske zahteve glede odstopitve mesta Gorice in nekaterih dalmatinskih otokov. Nemška država garantira, da se te ponudbe izpolnijo.

Nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg je naštel v državnem zboru ponudbe, katere je Avstrija dovolila Italiji. Omenjal je med drugim, da naj bi dobila Italija vso deželo na oni strani Soče, koder bivajo Italijani, in mesto Gradiško. V Trstu naj bi ne bilo samo italijansko vseučilišče, ampak naj bi Avstrija garantirala tudi italijanski značaj mestne uprave. Nadalje bi se Avstrija sploh ne smela več brigati za Albanijo, pač pa bi morala posebno pospeševati interese vseh italijanskih podanikov v Avstriji, pomilostiti vse vojaške in politične hudodelce, ki so doma iz krajev, odstopljenih Italiji, ter blagohotno upoštevati še druge želje Italije, zlasti pa, da bi ne

smeli se več nadalje vojskovati v avstrijski vojski iz odstopljenih krajev. Nemčija se je zavezala garantirati, da se bo vse to izvedlo — izvedlo tudi razcepljenje Slovencev.

Kaj pa zahteva Italija od Avstrije.

Prejšnji finančni minister Luzzatti je zahteve Italije takole označil. Precej naj Avstrija odstopi ves Trentino, Istro, Trst, Polo in Reko ter več otokov v Adriji in več pomorskih postaj v Dalmaciji. Nadalje bi se Avstrija ne smela na noben način več mešati v zadeve Srbije in na Balkanu ne delati politike proti interesom Italije. Tudi si Italija pridrži pravico na prihodnjem mirovnem kongresu podpirati interese Srbije in Belgije.

Avstrija — Rusija.

Združene avstrijske in nemške čete so po hudih bojih šle med Premišljem in Jaroslavom čez San in se postavile na vzhodnem bregu reke. Napadl Rusov so bili vsi krvavo odbiti in sovražnik je bil zapoden v beg. Na zgornjem Dnjestru so bili dne 18. maja še hudi boji. Napadi Rusov severno od Kolomeje so bili zavrnjeni.

V prvi polovici maja so naše in nemške čete vjele 174.000 Rusov in dobile 128 topov in 368 strojnih pušk. Sedaj so se ruske bežeče čete ustavile in se v srednji in vzhodni Galiciji upirajo našemu prodiranju. Vsled tega bo kmalu prišlo ondi do večje bitke.

Boj se je pričel pri utrjenih pasovih pred Premišljem in boj je tudi na črti Sambor—Drohobič—Strij. Rusi so tudi dobili ojačenja iz jugovzhodne Galicije. Njihova ofenziva proti Črnovicam in Kolomeji je pa opešala.

Dva dni traja hud boj na srednjem Poljskem. Močne ruske čete, najbrž rezerve, ki so prišle od Ivangoroda, so trčile skupaj z našimi četami, ki so prodrle čez Liso goro in Kamjeno.

Car je zopet došel na fronto.

Nemčija — Rusija.

Na Kurlandskem so Nemci napravili trdno fronto, ob kateri se odbijajo ruski naskoki. Južno od Njemena so pričeli Nemci z novimi podjetji proti Rusom.

Nemčija v bojih na zapadu.

Severno od Yperna so se Nemci umaknili iz svojih postojank, ki so bile naprej potisnjene na vzhodni breg kanala.

Južno od New-Chapelle imajo Angleži še zakope, katere so vzeli Nemcem. Nemški zrakoplovi so napravili vspešne napade na pristanišča v Doveru in Calaisu.

Boji za Dardanele.

Dve angleški oklopni križarki sta v Dardanelah zadeli ob mine in se potopili z vojaštvom vred (!) Pri Galipoliju se razvijajo boji za Angleže in Francoze neugodno.

Nemški podmorski čolni so baje že pripluli v Sredozemsko morje in se pojavljajo ob bregovih Grčije, kjer jim prebivalstvo gre na roko. To je Angleže silno preplašilo. Ti podmorski čolni utegnejo napraviti Angležem pred Dardanalami še velike sitnosti.

Zavezniki so minuli teden izgubili tri torpedovke in dve topničarki.

Upor na Portugalskem.

Upor proti vladi na Portugalskem narašča. Mornarji so se najprej spuntali. V Oportu je neki Freitas ustrelil na novega ministrskega predsednika Chago in ga nevarno ranil. Napadalca so orožniki ubili. Ko so Chago prinesli ranjenega v Lisabon, so se pričeli po mestu novi nemiri. Vojaške čete krožijo po mestu. Artiljerija je streljala na mornariško vojašnico. Mornarji so pa poslali vladi ultimatum in zahtevali, da naj odstopi. Do 18. maja je bilo v Lizboni 67 oseb umorjenih in 200 oseb ranjenih. V Santaremu je bilo pa 70 mrtvih in 200 ranjenih.

Vstaško brodogojstvo je obstreljevalo mesto Lizbono 14 ur in je povzročilo strašno škodo. Trdi se, da je bilo ubitih nad 2000 ljudi. V Lizboni vlada popolna anarhija, ker hočeta biti na vrhu, stara in nova vlada.

Bolgarija.

List „Dnevnik“ je priobčil članek, v katerem se je zavzel za zvezo z Italijo in Romunijo.

Romunija.

Romunska vlada je naročila v Parizu za prevažanje blaga in vojske 50 oklopnih avtomobilov. — Ruski poslanik Giers, ki je potoval v Rim, je bil od romunskega kralja Ferdinanda sprejet v daljši avdijenci.

Srbija.

Vsled prizadevanja inozemskih zdravnikov je pegasti legar v Novi Srbiji skoro popolnoma ugasnil. V Skoplju so se šole zopet pričele.

Grčija.

Venizelos je šel na otok Mitilene nabirat prostovoljce, s katerimi hoče odriniti proti Turčiji. Za sedaj se je oglasilo 300 mož.

Albanija.

Albanci so se pripravili za vpad v Srbijo. Srbska vlada je to izvedela, in poslala vojake na mejo, da bodo preprečili vpad.

Preganjanje Nemcev.

V Kanadi je vlada ukazala, da se zapro vsi nemški klubi in družbe in zapleni vse društveno premoženje. To se je zgodilo iz maščevalnosti, ker so Nemci potopili „Lusitanijo“. — Angleži so uprizorili ljuto preganjanje Nemcev tudi v južni Afriki. Pokončano je imetje nemški govorečih ljudi po deželi na mnogih krajih, zlasti v Bloemfonteinu, Johannesburgu in Durbanu. Na milje daleč se vidi plamen od zažganih nemških hiš.

Japonska in Rusija.

Ker se je Japonska s Kitajsko mirnim potom dogovorila, bo odslej pošiljala Japonska svoj vojni material Rusiji. Zadnji čas je Rusija na Japonskem naročila 100.000.000 krogelj za pehoto.

Indija.

V Indiji je nastala revolucija, ki se vedno bolj širi. Lahore, Delhi in Bengali imajo upor. V Kalkuti je bila razdejana neka mošeja, nato je bilo končanih več cerkva.

Zjedinjene države.

Predsednik Wilson je izjavil na nekem shodu, kjer je bilo zbranih okoli 40.000 ljudi, da bodo Združene države ostale nevtralne in delale za mir.

Parnik «Transsilvania» je bil v nevarnosti, ker ga je hotel torpedirati nemški podmorski čoln. Parnik je vozil naglo semtertja, sovražnika zmedel in končno pobegnil s polnim parom.

Cena moke v Nemčiji. Dne 15. majnika so znižali v Nemčiji ceno moki, tako da se dobi pšenična moka po 35—38 mark, ržena pa 32 do 35 mark sto kil.

Iz Rima so se vrnili avstrijski bogoslovci, ki so študirali na Germaniku, kakor tudi bogoslovci iz Nemčije.

NOVIČAR.

Kranjska župnija na Brezjah. Včeraj je poslala kranjska župnija kakih 300 do 400 zastopnikov prositi Marijo pomoči, da bi bila naša dežela obvarovana sovražnika. V dveh procesijah so se pomikali ljudje proti Brezjam, od ene strani peš po cesti na Naklo in Podbrezje, od druge strani pa po železnici in dalje od Otoč proti Brezjam v sprevedu. Veliko se je molilo in pelo. V cerkvi na Brezjah je krasno prepeval kranjski cerkveni pevski zbor. Božjepotniki so obljubili, da pojdejo še v večjem številu se Mariji zahvaliti, ako bode naša domovina obvarovana hudega.

Novo prebiranje črnovojnikov se bo vršilo v dneh 28., 29. in 30. maja v Kranju, 31. maja in 1. junija v Škofji Loki, 25. in 26. in 27. maja v Radovljici, 9., 10. in 11. junija v Kamniku ter 4., 5., 6., 12., 13., 14. in 15. junija v Ljubljani.

Razglas. Ponovno prebiranje črnovojnikov rojstnih letnikov 1878 do 1890 in 1892 do 1894 vrši se v političnem okraju Kranj v sledečem vspredu: Dne 28. maja t. l. v Kranju: Za občine Kranj in Voglje ob 8. uri zjutraj, za občine Stražišče in Mavčiče ob pol 9. uri in za občine Predosije in Sv. Jošt ob 9. uri zjutraj. Dne 29. maja t. l. v Kranju: Za občine Hrastje in Senčur ob 8. uri zjutraj, za občine Naklo in Predvor ob pol 9. uri in za občine Velesovo Cerklje ob 9. uri zjutraj. Dne 30. maja t. l. v Kranju: Za občine Tržič in Sv. Ana ob 8. uri zjutraj, za občine Kovor, Križe in Sv. Katarina ob pol 9. uri in za občino Smlednik ob 9. uri zjutraj. — Dne 31. maja t. l. v Škofji Loki: Za občine Škofja

Loka in Zminec ob 8. uri zjutraj, za občine Sora, Javorje in Poljane ob pol 9. uri in za občine Trata in Oselica ob 9. uri zjutraj. Dne 1. junija t. l. v Škofji Loki: Za občino Stara Loka ob 8. uri, za občino Železniki in Sorica ob pol 9. uri in za občino Selca ob 9. uri zjutraj. Črnovojniki imajo priti k prebiranju trezni in po celem telesu čisto umiti. Kdor bo pijan, bo strogo kaznovan. Vsako upitje je prepovedano. Ker imajo župani nalog, da črnovojnike svoje občine skupno pripeljejo pred prebiralno komisijo, imajo črnovojniki njih ukaze in odredbe izpolnjevati. Posebno se opozarja na to, da črnovojniki svoje črnovojne legitimacijske liste seboj prinesejo. Ti listi morajo biti snažni in celi. Kdor ne bi k temu prebiranju prišel, bo strogo kaznovan. Tega prebiranja se morajo vdeležiti tudi oni črnovojniki, ki bi morali že prej priti k prebiranju, pa tega iz kateregakoli vzroka niso storili. — C. kr. okr. glavarstvo v Kranju, dne 19. maja 1915.

Iz Gorice. Vrše se na Goriškem sedaj nabori 18. do 50. letnih črnovojnikov. Vsi, ki so bili dosedaj spoznani sposobni za orožje, predstaviti so se morali dne 20. maja pri svojem okrajnem dopolnilnem poveljstvu. Črnovojniki, ki bodo potrjeni od 20. maja naprej, bodo morali odriniti še isti dan v vojake. Od tega vpoklica in pregledovanja so oproščeni oni prostovoljni strelci, ki že opravljajo to službo.

V Gorici je postal namesto dr. Frankota deželni odbornik dr. Gregorčič.

† Prof. Matko Mandić, državni in deželni poslanec Istre, je umrl 13. maja v Trstu po dolgi in mučni bolezni. Bil je vnet poslanec in Slovan.

Popisovanje ovsa. Oblastvo je ukazalo do 24. maja popisati ves oves po stanju z dne 21. maja t. l. Kdor bo napačno napovedal, zamolčal ali zamudil rok popisovanja, ga zadenejo stroge kazni.

V Bosni so aretirali več Židov, ki so za vojsko dobavljali slabe čevlje.

Na Javorniku se je ponesrečil 44 letni železničar Matevž Rozman.

Na Golici bodo otvorili v nedeljo Kadilnikovo kočjo.

V Struževem pri Kranju, kjer se je napravilo novo strelišče, so imeli c. kr. prostovoljni strelci zadnjo nedeljo svojo prvo vajo. Navzoči so bili tudi gg.: okrajni glavar Schitnik, podpredsednik državnega zbora vitez Pogačnik ter kranjski in lški župan.

Predlogi glede novega katekizma: Na občnem zboru dunajskega katehetskega društva so bili po živahni debati sprejeti sledeči umestni predlogi: 1. Dunajsko katehetsko društvo izraža očitno svoje prepričanje, da katekizem v sedanjih oblikah ne ustreza potrebam verskega poduka. 2. Ko se bo prirejela nova, izboljšana izdaja, naj se skrbi, da bo število vprašanj in odgovorov za polovico skrajšano. 3. Poskrbi naj se, da bo katekizem ustrezal potrebam praktičnega življenja. 4. Jezik v katekizmu bodi kolikor moč poljuden in otroškemu umevanju primeren. — To velja tudi za naš slovenski katekizem!

Nekaj posebnega o Binkoštih v Ljubljani. Kinematografsko gledališče „Kino Central“ v deželnem gledališču ima za soboto 22., za nedeljo 23. in ponedeljek 24. t. m. zopet bogat, izanreden spored. Ravnateljstvo se je potrudilo, da nudi občinstvu za praznike nekaj posebnega. Spored je primeren tudi za mladino. Spored obsega veliko dramo, tri komične točke, dalje naravne posnetke in velezanimive posnetke z avstrijskih in nemških bojišč. V binkoštnih praznikih se vrše predstave ob pol 11. uri dopoldne, ob 3., 5. popoldne, ob 6., pol 8. in 9. uri večer. Tudi vsak torek in petek nov spored. Oglejte si te predstave! Več povedo lepaki na ljubljanskih vogalih.

«Svetovna vojska». Izšel je 14. sešitek tega dela, ki objavlja nadaljne popise dogodkov v vzhodni Pruski. Zelo spretno so uvrščena v sešitek zanimiva pisma nemškega vojaškega duhovnika dr. Foertnerja. Priporočamo!

Važno naznanilo konjerejcem. Ker je žrebčarska uprava odpeljala vse plemenske žrebce, iz dežele Kranjske, dal je gospod France Bohinc posestnik v Trbojah pri Kranju svojega mladega pingavskega žrebca Anwalt licencovati ter je ta žrebec sedaj na razpolago za kobile konjerejcev. Omenjeni žrebec se nahaja pri gospodu Francetu Molj, posestniku in oskrbovalcu državnih žrebcev v vasi Voglje pri Kranju. Žrebec je zelo močne in pravilne rasti in je imel dve leti od ministerstva vzrejevalno premijo.

Lovski zakon potrjen. Cesar je potrdil lovski zakon, katerega je sklenil kranjski deželni zbor.

Krmljenje živine. Izšla je odredba poljskega ministerstva, s katero se prepoveduje krmljenje živine z zelenim žitom.

Oddaja orožja in streliva. Na Primorskem se mora vsled naredbe namestništva takoj izročiti oblastem vse orožje in strelivo.

Zna slovensko. „Novi Čas“ poroča, da je na pismo, katero je neki vjetnik iz Moskve pisal domov, ruski cenzor dostavil z rdečim svinčnikom besede: „Odgovor pišite s črnilom in razločno!“

Razglas. V opominu c. kr. poljedelskega ministerstva konjerejem in živinorejcem glede krmljenja z dne 10. marca 1915 št. 9747 računalo se je glede krmljenja konj s porabo 2 kg ovsa na dan. Od tega časa se je izkazalo, da obstoječe zaloge ovsa ne bodo zadostovale, da bi se pri krmljenju z dvema kilogramoma ovsa za dan in za enega konja do prihodnje žetve ne bo moglo shajati. Treba je torej, da se surogatna krmila porabijo v večji meri, kakor je to v gori navedenem opominu mišljeno. Kot glavni krmilni surogati pridejo sladkorni surogati v poštev.

Dobiti jih je pri „Allgemeine österr. Viehverwertungsgesellschaft in Wien III, St. Marx. Na to se s tem vsi konjereji opozarjajo. C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 17. maja 1915.

Razglas. Z naredbo c. kr. domobranskega ministerstva z dne 30. 7. 1914 (drž. zak. št. 179) izdana je bila prepoved, konje z razvidnicami (Evidenzblattpferde) odstraniti iz njihovih nabornih okrajev. Naborni okraji se ujemajo s sodnimi okraji in se torej ne sme prodajati omenjenih konjev izven sodnih okrajev Kranj, Škofja-Loka in Tržič, in sicer niti v enega teh sodnih okrajev niti v kak tuj okraj. To prepoved se s tem še jedenkrat razglašča s pripombo, da se bodo prestopki te prepovedi strogo kaznovali. — C. kr. okrajno glavarstvo v Kranju, dne 17. maja 1915.

Atene, 20. maja. V Sredozemskem morju se je pojavilo več avstrijskih in nemških podmorskih čolnov.

Atene, 20. maja. Tu je veliko vznemirjenje radi izjav Italije. Grška hoče braniti na Balkanu svoje interese za vsako ceno.

Z bojnega polja.

(Napisal vojni kurat J. Hafner.)

Teresto, 8. maja 1915.

Sobota, zvečer je. Ne iz spovednice (za velikonoč so bili vojaki že pri spovedi, za mesečno spoved jih pa še ni mogoče pridobiti), ampak s sprehoda in od večerje sem prišel v svoje stanovanje. Ne blodi mi po glavi misel na nedeljsko pridigo, ker morajo naši ljudje jutri dogotoviti barake za novodošle ranjence in jih ni mogoče pritegniti k službi božji. Navadno opravljam božjo službo v rusinski cerkvi s pomočjo ministranta, ki zna stati, klečati, vlitati vodo na roke in reči: amen in kum špiritus. Prižgal sem si dragoceno smodko, dar damske kongregacije v Kranju, in se spomnil, da bi morebiti prijatelji „Gorenjca“ zopet radi imeli kakšno klobaso „z bojnega polja“. Da torej ne bo mogel kdo reči, da v vojski lenobo pasem, ne pa duš, hočem popisati vsem tistim bralcem „Gorenjca“, ki so že poravnali lansko in predlansko naročnino, kako se pride z zdravimi nogami na goro Peatra Sapintei (po romunsko) ali Kamen Saplunskij (po rusinsko), ki je visoka 943 m nad morjem in 2169 čevljev nad reko Tiso.

Dobro podprt z opoldanskimi dobrotami častniške kuhinje in zalit s kislo vodo, ki jo po grošu liter prodaja akcijska družba v sosednji vasi pod vodstvom romunskega župnika, opašem orožni pas in popadem palico ter odpetam k Tisi. Predstavlja tam ljudi, tudi duhovne, z ene strani na drugo postaren in naglušen Rusin, ki je v službi bradatega Juda z mogočnimi pajsi. Zabrlizgam na piščal, da se mali Ićik prekopicne iz naročja očeta Abrahama v travo, a stari brodar se ne gane. Šele ko ga Jud zadene s kepo prsti na grivasto glavo, se zgane in pripravi brod. Splošno vojaki pokažejo Judu osle in dajo staremu dva nova za prevoz; jaz pa, ki moram dajati dober zgled, sem Judu rekel: Hristos voskres! brodarju sem pa stisnil groš v levico. Ni velika umetnost, spraviti brod s škrcem na žici čez reko; umetnost pa je, nabrati obraz v tako silno modre poteze, kakršnih ne ume ne Edison, ki vsake pol ure kaj novega iznajde, ne Sven Hedin, s katerim sva v Delatynu skupaj večerjala, ampak samo brodar na Tisi. Škoda, da ne ugaja tudi krilatemu mlademu svetu ta obraz tako, kakor meni. Koliko manj skrbi in truda bi imeli očetje in matere teh krajev, kjer čuvajo meje domovine sinovi v uniformi!

Onstran modre Tise skočim na suho in jo mahnem čez drn in strn proti romunski vasi. V vasi je tretjina Židov, ki ne orjejo in ne sejejo, ampak samo žanjejo in spravljajo. V ogrsko vas ni težko priti, ali preden človek ven pride, lahko marsikaj doživi. Ni sicer nikjer tablice z napisom: nem szobot (ni dovoljeno), ker bi tega ne znal nihče brati, pač pa ima pri vsaki hiši ovčarski pes dve vrsti ostrih zob, ki znajo še kaj več povedati.

Ko se po dolgem beganju in mnogih brezuspešnih poizkusih vrnem na cesto, moram najprej korakati po tej poti iz vasi in šele potem, čez njive in potoke, dosežem prvi breg gore. Kilometre daleč na desno in levo se todí raztezajo, ne njive in travniki, kakor bi človek pričakoval na tej rodovitni zemlji, ampak pašniki za drobnico. Nepregledno grmičevje, leščevje in bukovje s traticami vmes redi številne čede ovac in koz. Pastir, ki je oddaleč podoben medvedu, s pomočjo par otrok vodi te družine. Vsak pastirček nese v naročju jagunje ali kozliča, kajti s Kamena nad njimi se neprenehoma spuščajo golglavi jastrebi in krožijo nad tropo s sovražnimi nameni. Tam za brdom pa neumorno kuka kukavica spomladno pesem. Tako je življenje na tem kraju in na nešteti drugih ogrskih brdih. Ako bi ne hodil za čedo leto in dan v isti kožuh in kučmo odeti ovčar v opankah, bi se človek čutil celo domačega.

Polagoma se prerijem skozi goščavo v bukov pragozd. Sam sem daleč naokoli v tej poltemi, v katero me je pred par dnevi povabil sosednji

Pred izbruhom vojne med Avstrijo in Italijo.

Rim, 19. maja. Italija bo jutri napovedala vojno Avstriji in Nemčiji. Parlament bo podelil vladi neomejena pooblastila in izjavil, da je zadovoljen z državno upravo brez polaganja proračuna. Priredile se bodo jutri velike patrijotične manifestacije. „Zelena knjiga“ bo obsegala odpoved trozveze in dopise, katere sta izmenjali Avstrija in Italija med pogajanjmi. Po vsej Italiji je proglašeno oblegovalno stanje. Po vseh laških mestih so sestavljeni pomožni odbori za vojno.

Lugano, 19. maja. Giolitti je na tihem odpotoval iz Rima iz strahu pred atentatom, ker je dobil več grozilnih pisem.

Rim, 20. maja. 72 senatorjev je podpisalo predlog, da naj vlada, predno prične vojno še jedenkrat preizkusi avstrijske ponudbe in izroči skupni komisiji iz obeh zbornic.

Dunaj, 20. maja. V nekaterih mestih Italije se rezervisti branijo iti v vojašnice in se pridružujejo socializmom, ki imajo obhode proti vojni.

Rim, 20. maja. Zbornica je prenapolnjena. Navzočih 480 poslancev. Na tribunah so člani diplomatskega zbora Zedinjenih držav, Angleške, Francoske, Rusije in Japonske. Ko je d' Annunzio prišel v neko ložo, mu je vse delalo ovacije razun socializmov. Druge politične osebe so tu; Giolittija ni. Ko je prišel predsednik Marcora, so ga vsi pozdravili, razun 45 uradniških socializmov. Nato je prišel Salandra z drugimi ministri. Na vseh straneh se je razlegel glas: „Živela vojna!“ in iz središča: „Živel kralj“. Vrhunec navdušenja se je dosegel pri klicu „Živela Italija!“ Nato je Salandra predložil zakonski načrt, s katerim se daje vladi za slučaj vojne posebna oblast. Zunanji minister Sonnino je predložil „Zeleno knjigo“. Vsa zbornica je posebno tega ministra živahno pozdravila. Več poslancev je prišlo ministru čestitat k njihovi mizi. — Sinoči je bil velik spreved na Kapitol. Spredaj so se nosile zastave Trentina, Trsta, Istre in Dalmacije. Govor je imel Salandra. Pozdravljal je armado in mornarico. Potem sta govorila znani renegat Podrecca in d' Annunzio ter kor zastopnik Trentina Battisti. Začeli so zvoniti z velikim zvonom na Kapitolu. Množica je klicala: Živel Trst, Trientino in Dalmacija. Nato je šla množica pred francosko poslaništvo in ondi pela marsellaiso. Salandra je v govoru povdral, da je Avstrija pogodbo kršila, ko je napovedala Srbiji vojno, ker Italije ni nič obvestila. Motila je Avstrija posestno stanje in vplivne sfere na Balkanu. Začeli so najstrašnejšo vojsko proti interesom in čutom Italije. Mora oživeti tudi problem za narodno izpopolnjenje Italije.

Kolin, 20. maja. Pričakuje se, da bode Italija dne 22. t. m. napovedala vojno Avstriji in Nemčiji.

Lugano, 20. maja. Pristanišča v Italiji so zaprta za blagovni in osebni promet. Poštne pošiljatve v Italijo so vse pod nadzorstvom.

Lugano, 20. maja. Vsi katoliški listi izjavljajo, da se bodo podvrgli odločitvi vlade in da se katoličani čutijo solidarne z italijanskim ljudstvom.

Monakovo, 20. maja. Italija je baje odpovedala Turčiji sklenjeno pogodbo. — Vsa Italija pričakuje le znamenja, da se prične vojna.

Rim, 20. maja. Odločitev je padla. Vojna je gotova in zato se je ljudstvo pomirilo. Zadnje vznemirjenje je bilo včeraj, ko se je reklo, da sta Bülow in Machio prišla k Sonninu z novimi predlogi. Italija se je zavezala tekoma jednega meseca udariti, ko se je podpisal dogovor s trojnimi sporazumom. Ta podpis se je izvršil 27.

aprila. Italijanski listi razglašajo, da se Avstrija in Nemčija zato obotavljata poslati ultimatum, ker hočeta Italijo napraviti odgovorno za prelom zveze. Italija bo brez dvoma napovedala vojno, o tem ne dvomi noben človek več, in sicer najbrže v četrtek ali petek. O italijanski vladi se trdi da se za to še obotavlja, ker se boji, da bi utegnili Avstrija zahteve ultimata izpolniti in tako vojno preprečiti. Včeraj je Sonnino vsprejel Bülowa in Machia in bodeta danes zvečer odpotovala.

Rim, 20. maja. V zeleni knjigi so pogoji, katere je stavil Burian na Italijo 27. marca, namreč: Italija naj ohrani nevtralnost do konca vojne. Avstrija naj ima prosto roko na Balkanu. Italija naj ne zahteva še več odškodnine. O Albaniji se bo govorilo pozneje. Dne 8. aprila je Sonnino zahteval, da naj Avstrija odstopi Italiji poleg južne Tirolske tudi Malborget, Bovec, Tolmin, Gradiško, Tržič, Komen in Nabrežino; Trst in Istra bi bila od Avstrije odvisna državnica. Ko je poslanik Avarna dne 2. aprila italijanski vladi naznanil, da Avstrija namenoma pogajanja zavlekuje, je dne 4. aprila prišla odpoved zveze med Italijo in Avstrijo.

Roke proč od naše zemlje!

Kar smo dosedaj samo slutili, za to imamo sedaj nepobitne dokaze: Tudi Italija stega svoje roke po slovenski in hrvaški zemlji. Zahteva celo za se ozemlje, do katerega nima niti navidezno najmanjše narodnostne ali zgodovinske opravičenosti, na katerem ne biva noben Italijan in katero nikdar ni spadalo pod katerobodi italijanskih držav.

V sedanjem velevažnem trenutku kliče hrvaško-slovenski narod z ogorčenim protestom vsem zunanjim sovražnikom: Slovenci in Hrvati hočemo tesno združeni ostati, kjer smo in kjer smo bili. **Roke proč od naše zemlje in naše usode!**

Steckenpferd lilijno-mlečno milo

od Bergmann & Co., Tetschen ob Elbi

je čedalje bolj priljubljeno in razširjeno radi priznane vpliva proti pegam in dokazane nedosegljive vrednosti z ozirom na negovanje kože in telesne lepote. Tisoči priznanih pisem. Mnogoštevilna odlikovanja! Pazite pri nakupu izrecno na znamko „Steckenpferd“ in na celi naslov. Cena 1 krono v lekarnah, drogerijah in parfumerijah itd. Isto tako priporočila vredno je tudi Bergmannovo lilijno mazilo „Manera“ za ohranitev lepih in nežnih ženskih rok. Cena 80 v za tubo.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 19. marca. Avstrijske in nemške čete, ki so prodrle na vzhodni breg Sana, so včeraj močne ruske sile, ki so se zopet ustavile, severno vzhodno od Jaroslava vrgle čez reko Lubačevko nazaj. Naši so osvojili Senjavo, tudi tam izsilili prehod čez reko San, vjeli 7000 Rusov in zaplenili osem topov. Drugi dan zjutraj so Rusi napravili protinapade, ki so bili pa krvavo odbiti. Severno od Sambora so Rusi trdovratno branili več postojank, a so jih jim vendar naši vzeli. Na Rusko-Poljskem so boji v gorovju pri Kielcah.

London, 20. maja. Asquith je naznanil v zbornici, da se bo zvršilo preosnovanje ministristva, kar pa ne bo imelo vpliva na zunanjo politiko, marveč se bo z vsemi močmi delalo za vojno in za dosego političnih idealov. Tudi stranka delavcev bo zastopana v ministristvu.

župnik Peter na lov na medvede in jelene. Navajen sem od otročjih let na prostrane gozde, v Jelovici sem kakor doma, a iti sam med jelene in medvede, to ni pametno, bodo rekli oče. Jaz pa sem segel za pas in potipal samokres. Silne bukve, po tri do štiri čevlje debele, stoje in leže tu, razklane od skal, viharja in strele, na tleh, tu in tam jih pokriva debel mah in listje. Le z naporem plezam in skačem čez skale, ki so se odtrgale od Kamena, in čez mrtva trupla bukovih orjakov. Najem se snega, ki leži v senčnih globelih in se osvežen ženem dalje do skal. Kakor diadem na glavi kraljice, tako ovija sneg vrh gore Kamen. Blizu 50 metrov visoki, navpični granitni stolpi in kamini so to, krasna plezalna partija, ki vleče človeka za lase, da bi se je lotil.

Brez vsake priprave, ki bi služila v ta namen, brez spremljevalca, a s staro plezavsko naravo stojim tu pod to kamenito izkušnjo in predvarjam tako dolgo, kaj naj storim, da me noga sama od sebe dvigne v skale. Kakor v ploščatem dimniku se plazim po odprtini med dvema navpičnima sklada, s koleni in komolci uprt v mokre stene. Višje in višje me vleče in dviga gorski duh, med tem ko mi kaplja voda po mahu za vrat in v rokav. Toda kazavec na uri se pomika hitreje, kakor jaz. Zahajajoče solnce mi pošilja od spoda krvave pozdrave, tik nad menoj pa se naenkrat oglasi zategli fujju gologlavega krempljarja. Kaj naj storim? Spomnim se, kaj so mi mati rekli vsakokrat, kadar sem se namenil v Jelovico: „Gora ni nora, ta je nor, kdor gre gor!“ — in se spustim po skalah nizdol, plešču pa, ki je krožil poln mesnega poželenja nad mano, pokažem osle po kranjsko. Bilo bi me vseeno škoda, kajti tako lepo sem se obredil na državne stroške v vojski. Po težavnem sestopu čez polomijo pragozda in mogočne groblje kamenja, ki se drobi od Kamena in ki pokriva strmo pobočje, se prvič napijem naravne studenčnice, odkar sem z doma.

Ves očaran od gorskih krasot, ki jih nisem pričakoval v ogrski polovici, in od zadnjih žarkov solnca, ki je tonilo tam doli v Tisi ter zalilo celo ogromno dolino in gričevje z najsijajnejšim zlatom, jo urežem po drugi poti v dolino. Ni me še dodobra opraskalo leščevje, ko zagledam ovčjo stajo pod seboj. Sladki predokus ovčjega mleka mi podvoji korake. Že razločim tropo ovac in pastirja v kožuhi in s slamnikom na glavi, kar mi skoči visok in divji ovčarski pes nasproti. Ni kazalo drugače, kakor s samokresom v eni in s palico v drugi roki previdno prodirati proti staji, od katere je besnega psa zavračal mlad pastirček. Sicer se mi je za malo zdelo, da me mora braniti otrok in da pasji pastir ovac ne spozna v meni krščenega in posvečenega pastirja; pa kaj hočem, ko pes slovensko ne zna, jaz pa romunsko ne toliko, da bi mu dokazal, kakšno krivico mi dela. Stopim v stajo, kjer sedi pod zavarovano streho na kupu hoste starijav Romun. Naredim važen obraz, napnem spomin in razodenem starcu svojo željo: laptje (lac = mleko). Mož pokima, vzame vivček iz ust, pljune v ogenj, ki plapolja za mojimi hrbtom, in pokaže na škafeček v kotu. Nektere kratki zajamem z dolgo leseno žlico ovčji nektar in nesem k suhim ustom. Ko pa nasičen ponudim pastirju odškodnino, me užaljen zavrne z razlago, da me smatra za gosta. Zopet mi je treba previdno s samokresom in palico v roki nastopiti umikanje pred mrcino, ki kaže nevarnobe zobe prav negostoljubno.

Pol ure nato potrkam po stari navadi na vrata v župnišću — pa ne v Dupljah pri gospodu Petru ali v Kamni Gorici pri gospodu Šimnu, ampak pri romunskem župniku v S. Po daljšem pojasnjevanju v modernem sanskritu se domeniva, da nosim tudi neizbrisno znamenje duhovništva po Melkizedekovem redu, ki pa je skrito pod sivo uniformo brez zvezd, kakor solnce za oblaki. Dobri gospod, ki je izvrsten gospodar in trgovec

s kislo mineralno vodo, me najprej krščansko poljubi, potem pa še bolj krščansko povabi, naj pri njem večerjam in prenočim. Kot sramežljiv Gorenjec sem se seveda najprej z vsemi mogočimi izgovori branil, dokler nisem naposled po dolensko vprašal: „kaj ste že rekli?“ in na ponovno povabilo milostno v izkušnjo privolil. Pri večerji razodenem prijazni družini svoje pokojenije. Ko razlagam, da sem Slovenec in da prihajam iz Kranja, uide eni izmed hčerk iz ust vsklik: doktor Šavnik! Seveda smo se spravili takoj na g. dr. Šavnika, pa ne obrekovaje, ampak polni hvale: gospodične o g. zdravniku posebej, ki se je mudil v januarju pri njih in v sosednjem župnišču v B. kot prijeten gost, jaz pa o celi družini sploh. Kot sinovi in hčere narodov „druge vrste“ smo se hitro pobratili in si pripovedovali o svojih narodih. Upam, da sem zapustil v dobri hiši tudi jaz tako dober spomin, kakor ga uživa g. dr. Šavnik. Gotovo pa je, da bodo ljudje v daljnjih zemljah po vojski vedeli dokaj več in tudi dosti boljše o najmanjšem avstrijskem narodu, kakor dosihdob.

«Svega po malo» iz vojne.

Česar bi si nihče ne bil mogel misliti pred letom, je postalo tekom vojne resnica. Milijoni ljudi mirnih in čisto nedolžnih, so se navadili, na krvavi posel tako, da jim je vojna postala takorekč obrt. V drugo in tretje se neštetih vozijo mimo naših barak v boj, in sicer ne morebiti obupni ali boječi, ampak vedrih, čisto mirnih obrazov in besed. In ko prihajajo z bojišča na eni nogi ali tu in tam poviti v ogromne obveze, prav pogosto opri na palico, ki je nasajena na ruski „poganel“, ti govore o najnevarnejših rečeh kakor o vsakdanjem opravilu, o groznih ranah, kakor o žulju na roki ali o kurjem očesu. Vse pa prekaša po navadi ranjen ruski vojak. Skrit pod odejo v bolnici pogleda izpod koca s plavimi očmi kakor razposajen paglavec, ki hoče reči „kukuc“, in se posmeje tako hinavsko veselo, da človek mora verjeti povestim o prizadevanju teh ljudi, priti v naše vjetništvo. Danes smo dobili obenem z nekim „poručikom“ tudi njegovega purša, ki ima na roki prasko od bajoneta kakor bi ga bila koklja brnila. Ta je bil že v japonski vojski in se rad s tem pobaha.

Čudne so rane nekaterih, n. pr.: krogla zadene na notes v naprsnem žepu, ga prebije, spodrsne ob pločevinasti dozi za svalčice in opraska celo stran prsi, prebije roko in odrči, da še neprijetnejše opraska sosedu. Neredki so ranjenci, ki imajo rane na obrazu, ne sicer nevarne, a neprijetne. Pritrdili boste, če vam rečem, da je silno neprijetno za starega muštarca, ki je že 20 let vsak dan neštetokrat segal pod nos in sukal štrečno, ako mu krogla posname vso kožo pod nosom, tako da nikoli več ne bo imel pod nosom dela. Kako bodo gledale mlade sestrice na fanta, ki je danes popoldne prišel prestreljen skozi ustnice od desne zgoraj skozi levo spodaj in prestal jekleno plombo v sprednje zobe obeh čeljusti, ne vem; gotovo pa ne bo kmalu pošiljal domov svoje fotografije. Tudi štiri rane na enem telesu in od ene kroglice niso nekaj vsakdanjega, pa se le vidijo pri možu, kateremu je predrla krogla obe stegni. Naravnost pretresljiva pa je nesreča vojaka, ki je dobil kroglo pod čelom skozi obe oči in skoz nosno kost. S sv. oljem ga ni bilo mogoče pomazati ne na oči, ne na nosu, ne na ušesih, tako je bil obvezan.

Da se popolnoma prilagodim „Gorenjcu“, ki rad piše tudi jezikoslovne zanimivosti, in pa da pa bo moj dopis, odgovarjal naslovu, bom napisal v sledečem imena vasij v tukajšnjem kotu z ogrskimi nazivali v oklepaju, a la: Naklo (Naklas Gross), Teresvo (Taraczkoz), Monastir, Bedévlje, najbrž sorodno z bédenj, (Bedö); Tešenj, (Tescö), Remjút (Remete), Krivóje (Kirva), Trnjávo

(Kökenyes). Uluhuci, od ulha t. j. olša, ali pa oluh, v zemlji zabit kol, (Vrholz), Nerésnice (Nyieregihaza), Dobóvo (Dombo). Vmes pa se berejo na karti imena potokov, gorá in selišč: Malnicki potok, Sokoluv, Medvezi, Občina, Poloninka, Neresen, Dubrava, Hruška i. t. d.

Ni mi znano, če kateri Slovencev zna dobro romunsko; vsaj v javnosti se kaj takega žal ne da opaziti. Gotovo pa bo kdo dobil veselje do učenja tega jezika, ako bo bral, da slove v romunščini: oče tata, mati máma, sluga sluga, straža straža, lev lev, Nemec Nemc, neumen prost, junak vitez, otrov (strup) otrave, bogata Romunija bogáta Ruminie, da da, nič nič, bob bob, kura kurka, gos giska, ikre ikre, postrv postrav, rak rak, raca raca, salata salata, slanina slanina, švrljuga svrljuga, šunka šunka, ščuka štjuka, vino vin, drag (mil) drag, smetana smintina, košara koš, poljana pojana, i. t. d. i. t. d.

Ako omenim tudi zame prijetno novico, da sva se danes našla z g. rezervnim poročnikom Francetom Pleško iz prevalske graščine nad Kranjem, ki mi je po veselem razgovoru na postaji (peljal se je mimo naše vasi v Galicijo) potlačil v žep obširno steklenico izbornega malaga-vina, boste radi pritrdili, da je bilo danes res „svega po malo“.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU

v Hlebševi hiši, nasproti rotovžu, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne na razpolago.

Dr. Globočnik ni k vojakom poklican in zdravi nadalje. 16 52—34

Velika svota denarja

se zamore naključiti vsakomur, ki postane naš naročnik. — Brezplačna pojasnila pošilja: Srečkovno zastopstvo 19, Ljubljana.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo amerikanski umetni zobje posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi plombirajo zobje

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju O. Seydl, Ljubljana. Stritarjeva ulica št. 7.

Ganglional

je iz najboljših rastlin in po lastni sestavi pripravljen čaj, kateri se rabi z vspehom kot

domače sredstvo proti živčnim oboletostim.

Učinek tega čaja se pokaže posebno v tem, ker umiri živce, lajša bolečine, redi kri, odpravi krče, povrne spanec, sploh vpliva kar najbolje na telesno moč in dobro razpoloženje, kakor tudi na prebavo.

Ganglional se dobi pristen edino le pri c. in kr. dvornem in komornem založniku

JULIJU BITTNERJU, lekarnarju Reichenau, Niže Avstrijsko.

Cena eni škatlici z natančnim navodilom 3 krone. Dobi se se pa tudi v vseh lekarnah, drugače pa od zgorajšnje lekarnarje proti pošiljati 3 krone poštne prosto.

Čisto novo
in moderno

blago za ženske in moške
obleke radi prevelikega
nakupa in velike zaloge
prodajam

po lastni ceni
IVAN SAVNIK
Kranj, pri Besenčanu.